

HUSEKKRÆMMEREN

Herning
1952

og hans Kone

B LANDT de mange midtjyske

Hosekræmmere eller Uid-handlere, som de i den nyere Tid blev kaldt, var der adskillige, der slog sig ned i København eller andre større Byer paa Øerne som Trikotage- eller Manufakturhandlere. Enkelte blev Landmænd paa Øerne, og andre fik paa deres Handelsfærd fat paa en Kone, som de førte med hjem til Midtjylland.

For en Menneskealder siden var det paa flere Maader en haard Omgang for en Pige at blive flyttet fra Sjællands fædre-Sletter over i de mørke, trælse Hederne, hvor der kun var Udsigt til en trist Tilværelse og hvor hun maatte savne al den Frodighed og hjemlige Hygge, Skovene og Fuglesangen osv., som fandtes i hendes Hjemegn.

Måske var Folkene, som hun dumpede ned blandt, flinkere nok, men hun forstod ikke et Muk af deres kaudervælske Maal — i Begyndelsen.

DU SKA SEJ A!

Noget skeptiske var de gamle Hedeboender utvivlsomt, naar en af deres Sønner kom hjem med en Pige, der snakkede "fint" — det var i hvert Fald ingen Anbefaling efter Daidens Opfattelse her i Egnen, thi "Suerbid o Skit" — som man sagde — "kan et Iøv A!"

Jeg forstaar derfor saa udmærket min Bedstemoders velmente Raad, da hun første Gang hilste paa en ung Kone, som en Uidkræmmer havde bragt med sig hjem fra Lolland. Bedstemoder sagde: "Du mo ven dæ te o sæj a. — hæ i se Sown er dæ't ander end se Præst o se Dæjnfolk, dæ sæjer jæ te se sæjell O hæjnsen trowe Folk te. Du se flin o ette"

JENS CHR. STUDSGAARD

Blandt de unge Karle, der fra Skarrild drog til Sjælland med Uidkræmmeren, var der tre Sønner fra Søndergaard. Den ene, Chr. Søndergaard, blev Handel i stor By paa Kalundborgegnen, hvor han havde andre Karle til at gaa og 12. Karle til at staa og holde for sig paa Torvet i Kalundborg — men Markedsgæsterne troede, disse Karle var Konkurrenter!

En af Chr. Søndergaards Karle var Jens Chr. Larsen fra Studsgaard i Skarrild. Han var, som mange andre midtjyske Drengene, født Handelsmand. Som Dreng gik han omkring og købte Skind op af selvdøde Lam, og saa byttede han paa Brande Marked og fik en Kasket for nogle Skind. Som ung Mand kom han med Chr. Søndergaard og handlede for ham hvert Aar i tre Aar; men derefter handlede han for egen Regning i sytten Aar.

Imidlertid købte han af en Broder en sølle, forfalden Ejendom i Harreskov. Jord var der nok af, over 100 Tdr. Land, men det meste var Hede, og Resten var i en daarlig Forfatning. Besætningen bestod af en Ko og en Kalv, og saa fik han fat paa et Par "Halt-Stude", dvs. af en anden Mand fik han overladt et Par unge Stude, som han maatte vænne og bruge, imod at fodre Dyrene. — Den Fortjeneste, der kunde blive ved Salget Aaret efter, delte de, og saa kunde Jens Chr. faa et Par Ungstude og begynde forfra.

PIGEN FRA SJÆLLAND

Medens Jens Chr. gik paa Kalundborgegnen, traf han i en Gaard en Pige, som han kom til at handle med. Senere kom han ofte til denne Gaard, end han ellers plejede. Da han havde overtaget Ejendommen i Harreskov, mangiede han jo et Husbøstyre, og han fik en Kone, og saa skrev han til Egnens Uidkræmmer, Marie Jensen, og det er hende, vi nu skal høre om i Aftens ledning af, at hun den 1. Januar fylder 90 Aar — hun er nemlig spilletende endnu, og bor hos sin Datter og Svigersen (Kr. Hesselaa) i Harreskov ved Kibæk i det Hjem, hun flyttede ind i for ca. 65 Aar siden. Men da saa det anderledes ud!

Marie er født i Melby, Syd for Kalundborg. Både Faderens og Moderens Hjem horte under Lerchenborg. Dengang var der mange smaa Fjæstesteder under Godset, Mændene gjorde Hovarbejde, og Konerne kantede Uld og Hør paa Gaarden, og naar det var gjort i Staa, skulde det afleveres til Grevinden, der var krigsark.

Imidlertid fik Maries Fader Plads som kgl. Vejer og Møder i Kalundborg — der var 4—5 af disse Vejere, thi der kom mange Skomærter og Selskibe med Kul fra England, og Bønderne i Omegnen leverede Korn, der skulde indskibes osv.

Da Marie var tre Aar, døde hendes Moder, og saa kom Barnet hen hos sin Bedstemoder i Melby. Hun var ikke ret stor, da hun blev sat til at passe Gæslinger og hjælpe til, hvor hun kunde. Faderen blev atter gift, og saa kom Marie hjem for at gaa i Skole. Hun blev ejendommeligt nok konfirmeret af den samme Præst, som havde konfirmeret Jens Chr., nemlig af Pastor Chard, der var flyttet fra S. Midt til Sjælland.

skulde lære noget, og Marie fik flere gode Pladser i Nordsjælland, et Aar var hun ogsaa i København, hvor hun lærte at styre; men hun havde en særlig Lyst til Mejerisvesnet, og saa kom hun i Lære som Mejeriske paa Lercheufeld. De var fire Elever, der hver skulde make 12 Køer sammen med nogle Malkekoner. Efter at hun havde lært "Vand- og Centrifugemaleri" som det hed, fik hun 200 Kr. i Løn. Smørret blev sendt til England, og det var spændende om de kunde faa højeste Notering. Undertiden 128 Ører for Pundet, men dog mindre om Sommeren. Men ved Siden af sit arbejde i Mejeriet, hjalp hun Husmoderen og fik saaledes en god Uddannelse i flere Pladser. Hun var saa var det, at Marie blev gode Venner med den tyske Uidhandler, og da han havde købt Ejendommen, han havde byttede hende. Han blev mere end en tynde Plad, og kunde hun nøjst, tarvelige For- nan maatte bytte hende?

BESVÆRLIGT AT FLYTTE

IND

Hun fik Besked paa at rejse med Dampet til Aarhus, logere paa et bestemt Hotel om Natten og fortsætte næste Morgen til Kibæk Station. Der tog Jens Chr. imod hende, dog ikke med Heste og Vogn, som han ikke havde, nej de gik, men der var jo nok at smække om paa Væjen. Men, hvor saa der fattigt ud alle Steder. Det var et gammelt, yderst simpelt Kroghus med blvindfattede Vinduer, Lørgulve og aaben Skorsten, hvad hun ikke havde set før, da hun havde tjent paa store Gaarde, og Husgeraadet var, da Jens Chr. begyndte, saa re enkelt, thi det bestod kun af en Gryde, en Pande og en ørøles Kop. Det var saa nemt at finde

saar. Da hendes Skab og Kommode kom, viste det sig, at Forgangen var saa lille, at Møblerne ikke kunde gaa ind. Men Jens Chr. var en praktisk Mand, han sætte en brede Ryg mod Muren, paa der blev en passende Aabning, og saaledes flyttede hun altsaa ind. Og den 20. August 1889 blev Parret gift.

Der blev slidt haardt i en lang Aarrække med at faa drænet, pløjet, mærglet, kørt Sand paa de lave Steder osv. Det hjalp især, da de fik Heste. Fremad gik det, de fik bygget, plantet noget, saa der skabtes Hygge ved Hjemmet, og Marie hjalp trofast sin Mand gennem Aarene, baade ude og inde og skænkede ham fem Børn. Det tog paa Kræfterne, og hun havde flere lange og svære Sygdomme. I 1939 fejrede de deres Guldbrillup, og Aaret efter døde Jens Chr. 82 Aar gammel. Men allerede i 1927 havde Svigersønnen overtaget Hjemmet. Det vil sigte, Heden var for længst opdyrket, og "de lille Støj" var efterhaanden delt i tre Ejendomme.

Naar man taler med den gamle Kvinde, leder hun Gang paa Gang skinnende i sine, at hun, brods megen Møje har været glad ved at komme til Harreskov, glad ved Arbejdet og Hjemmet, og ved det gode Resultat et Livs Slid gav.

H. P. HANSEN.

Renskrevet kopi af
af denne avisartikel
på side 28.

Som jeg husker Bedstemor og Bedstefar i Harreskov
Rosa -deres barnebarn fortæller:

-----Sidstnævnte (Bedstefar) husker jeg ikke så meget om, kun at bedstefar var meget gammel og havde et stort hvidt skæg, og at jeg var bange for ham. Minder om bedstemor har jeg mest fra mine ferier sammen med far, da jeg var under skolealderen .

Senere ,da mine forældre flyttede til Olling havde jeg lidt mere kontakt. Fra mine ferier sammen med far, kan jeg huske en lille episode fra barndomshjemmet i Harreskov. Bedstemor havde plukket solbær, og sad ovre hos Agnes og gjorde bærrerne istand. Hun klippede –sirlig som hun var - blomst og stilk af hvert bær. Underligt at det har sat sig fast i min erindring – måske har jeg fornemmet den fred og ro ,der var i faster Agnes` s køkken.

Et andet minde fra det sidste år bedstemor levede:

Juni 1956 var min mand ,Knud og jeg , på besøg hos bedstemor. Vi havde vores 3 mdr. gl. Grethe med. Jeg husker , at bedstemor lå i sengen, og at jeg lagde vores lille pige på dynen ned til hende. Det var en stor glæde for hende , at se den lille pige . Bedstemor levede meget med i tiden forud for fødslen og skrev flere lange breve til mig.

Hun var jo 93 år dengang.

”Slægt skal følge slægters gang” , synger vi med Ingemann.

Tre måneder efter døde bedstemor.

Som jeg husker Bedstemor og Bedstefar i Harreskov
Mie – deres barnebarn fortæller:

----- Nu vil jeg fortælle hvordan Bedstefar fik julegæssene færdig til jul .
 Det var sådan derhjemme , at det var bedstefar der passede fjerkræet , høns –
 kyllinger og gæs. Gæssene var mor's , der var ca. en 30-40 stykker ,som
 skulle slagtes til jul. Men der var meget at gøre, før man nåede så langt.
 Vi havde selv avlsgæssene . De begyndte at lægge æg midt om vinteren
 ,som bedstefar samlede ind hver dag og anbragte i en kasse med hakkelse .
 Æggene skulle vendes hver dag ,og det fik jeg lov til at hjælpe med. Så
 snart hønsene begyndte at blive skrukke , blev der lagt 4 æg under hver høne, og
 sådan blev han ved, til der ikke var flere æg.
 Når de så var kommet ud af æggene, så begyndte opfedningen. Vand var
 der nok af, så de kunne svømme rundt og vaske sig , de var altid pæne og rene.
 Men det værste , det var føden , for selv om der var nok i truget , så gik de ind i
 Far's kornmark , og det de ikke åd , det trampede de ned med deres store
 fødder. Så skældte Far ud og bedstefar var meget højrøstet – så gik man
 stille med dørene de næste par dage.
 Så kom tiden hvor de skulle slagtes. Der blev tømt en grise sti –som blev
 rengjort og en stor balje blev anbragt i midten. Der blev sendt bud til 4
 nabokoner , der skulle hjælpe med at plukke. Bedstefar slagtede
 selv , og når fjerene var plukket af sad dunene tilbage . Så blev de pudret
 med harpiks og dyppet i meget varmt vand og hængt til afkøling. Når de
 havde hængt til harpiksen var stiv ,så kunne man pille dem helt rene.
 De blev så hængt i kælderens til næste dag ,hvor de blev gået efter igen.
 Bedstemor havde så ,af hvidt crepepapir , klippet strimler med frynser i begge
 ender, som blev lagt om halsen på gæssene og bundet sammen med en sløjfe af
 rødt crepepapir –så I kan tro de var flotte.
 De blev derefter lagt i store kasser i lag med halm imellem og sendt til auktion i
 København.
 Så vidt jeg forstod på mor og bedstefar , fik de en meget god pris for dem. .
 Mor fik pengene for dem –og så blev der købt tøj og julegaver både til store og
 små .-----

Som jeg husker Bedstemor og Bedstefar i Harreskov

Inger – deres barnebarn fortæller

-----Når jeg hører om bedstefar , er jeg usikker på ,om det er noget ,jeg kan huske, eller om jeg har fået det fortalt af andre. Bedstemor kan jeg huske meget godt. Erling (min fætter) og jeg ,har mange gange siddet i hendes lille stue , hvor vi holdt ”mørkning” ,det var utrolig hyggelig og rart, vi fik nok et eller andet godt ,et æble eller lidt chokolade.

Bedste var meget aktiv , både i haven og i køkkenet , selv om hun efterhånden var blevet gammel.

Noget jeg tit og ofte tænker tilbage på, var vores juleaften. Bedstemor var meget sirlig og perfekt og flot – og juleaften skulle der gøres ekstra ud af det – hun skulle vaskes fra inderst til yderst , og være meget fin . Desværre fik hun altid begyndt for sent, så vi var nød til at vente med vores juleaftensmiddag og juletræ og gaver, til Bedstemor var færdig - og det tog lang, lang tid.

Men når så bedstemor var kommet , så havde vi en dejlig , vidunderlig juleaften sammen .

Bedstemor og Bedstefar –billedet er antagelig fra deres sølvbryllup i 1914
bemærk bænken ryglæn –uden tvivl en bæk som Bedstefar selv har lavet

Som jeg husker Bedstemor og Bedstefar i Harreskov

Mette – deres barnebarn fortæller

I forbindelse med min bedstefar og bedstemors 45-årsbryllupsdag var der stor familiekomsammen. Af gode grunde kan jeg ikke huske denne begivenhed, da jeg endnu ikke var født. Jeg var kun 4 år da bedstefar døde. Økonomiske forhold og afstanden på ca. 100 km. fra Brøns til Kibæk gjorde, at sammenkomster af den art var en sjældenhed. Det var dengang hvor det var usædvanligt at folk havde bil, og ikke som i dag, da det næsten er hver mands eje.

Da jeg var 7 år besøgte jeg Bedstemor sammen med min far. Jeg husker overraskelsen og spændingen, da min far og mor drøftede om det "kunne gå an" at jeg "lille Mette" kunne tage med min far et par dage for at besøge Bedstemor. Min far tog ellers af og til turen alene.

Det blev en stor oplevelse for mig, også selve togrejsen fra Brøns til Kibæk, men det jeg husker bedst fra rejsen, var den lange gåtur fra Kibæk til Hareskov. Jeg husker hvordan min far opmuntrede mig til at gå videre de næste 10 m og de næste igen, når jeg var ved at være træt, og syntes at nu måtte vi da snart være der. Da vi så langt om længe kom til gården og så vejen med de store træer der førte til Bedstemors hus, lyste det op i mit barnesind. Min far bankede på døren, vi stod længe og ventede på, at hun skulle lukke op, da der så ikke skete noget dristede min far sig til at gå indenfor og lede efter sin gamle mor, vi fandt hende optaget af et eller andet i køkkenet, hun var meget tunghør og havde slet ikke hørt os komme. Det kan ellers nok være, at hun fik travlt med at hilse på, nettede på sit hår og sin kalot (hovedbeklædning) og byde os velkommen, og videre vise os hvor vi kunne sætte vores bagage, og hvor vi skulle sove. Jeg husker det var et ganske lille værelse med en bred alkoovelignende seng, og med en stor tung dyne (erfarede jeg senere).

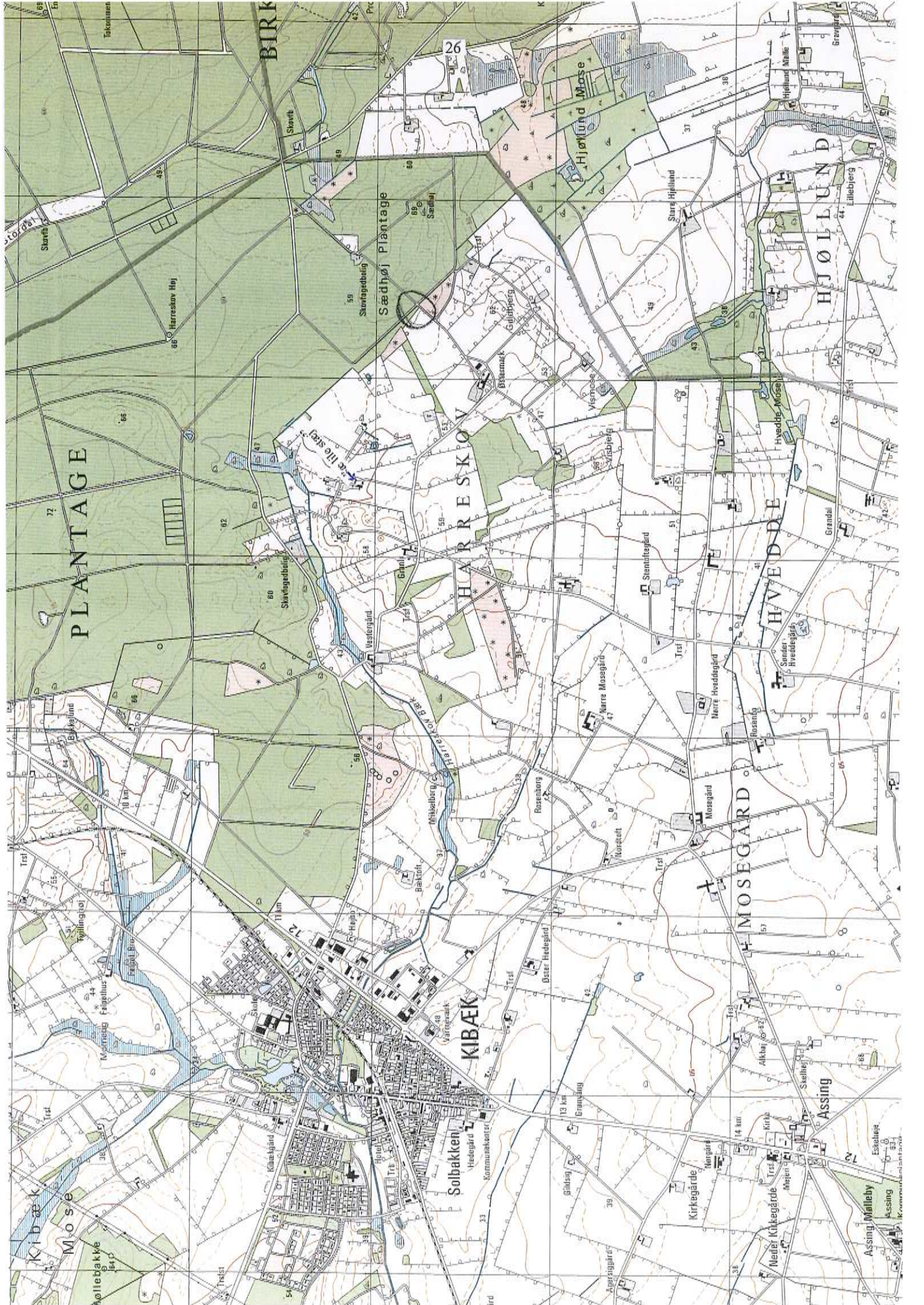
Efter at vi havde været i afkrogen i det lille hus blev vi budt ind i stuen, hvor vi hyggede os og Bedstemor snakkede med mig. Jeg kan endnu for mit indre øre høre hendes karakteristiske, lidt "syrlige" stemme og sjællandske mål. Min far måtte fortælle om rejsen og om nyt derhjemme fra og høre om Bedstemors velbefindende og hverdag. Efter at vi sådan havde siddet lidt (for mig en lang tid) måtte vi over på gården ved siden af og hilse på faster Agnes og onkel Kresten. De var så søde og rare og hjalp os til at føle os velkomne og godt tilpas.

Ja, så var der også en fætter Johannes, han var meget sjov, men også lidt frygtindgydende. Med sine 11 – 12 år fandt han hurtigt ud af at det var sjovt at drille sådan en syvårig en som mig. Så var der kusine Mie, hun var jo i mine øjne næsten voksen så hun interesserede mig ikke så meget, men kusine Inger var på min alder og i hende fik jeg en legekammerat. Jeg husker der var en dejlig have med mange træer og blomster, og at der var et "Das" udenfor med et hul ned til en sandbunke mm.. Det var i sig selv en oplevelse at benytte denne form for toiletbesøg.

Ellers husker jeg ikke så meget. Størst i erindringen står bedstemorskikkelsen, der var rar og imødekommende, også hele familien Hesselå på gården, især Agnes, der altid spurgte så pænt til vores velbefindende, om vi havde sovet godt osv., sørgede for dejlig mad og en hyggelig atmosfære.

Denne rejse sammen med min far gentog sig nogle gange, jeg må jo have opført mig til hans fulde tilfredshed.

Mette.

HOSEKRÆMMEREN OG HANS KONE

Blandt de mange midtjyske hosekræmmere eller uldhandlere, som de i nyere tid blev kaldt, var der adskillige, der slog sig ned i København eller andre større byer på øerne som trikotage eller manufakturhandlere. Enkelte blev landmænd på øerne, og andre fik på deres handelsfærd fat på en kone, som de førte med hjem til Midtjylland.

For en menneskealder siden var det på flere måder en hård omgang for en pige at blive flyttet fra Sjøllunds favre sletter over i de mørke, træløse hede-egne, hvor der kun var udsigt til en trist tilværelse, hvor hun måtte savne al den frodighed og hjemlig hygge, skovene og fuglesangen osv., som fandtes i hendes hjemegn.

Måske var folkene, som hun dumpede ned blandt, flinke nok; men hun forstod ikke et muk af deres kaudervælske mål - i begyndelsen.

"Du ska sæj a!"

Noget skeptiske var de gamle hdebønder utvivlsomt, når en af deres sønner kom hjem med en pige, der snakkede "fint" - det var i hvert fald ingen anbefaling efter datidens opfattelse her på egnen, thi "stuerhid o skit" - som man sagde - "ka en et løw å!"

Jeg forstår derfor så udmærket min bedstemors velmente råd, da hun første gang hilste på en ung kone, som en uldkræmmer havde bragt med sig hjem fra Lolland. Bedstemoder sagde: "Du må væn dæ teo sæj a - hæ i æ sown er der et ander end æ præjst o æ dæjnfolk der sæjer jæ te sæ sjel! O hæjsen throw folk, te du æ fi'n o et!"

JENS CHR (STUDSGAARD) Larsen

Blandt de unge karle, der fra Skarrild drog til Sjælland med uldpakken var der tre sønner fra Søndergård. Den ene, Chr. Søndergaard drev handel i stor stil på kalundborgeggen, hvor han havde andre karle til at gå for sig. En markedsdag havde han endog tolv karle til at stå og handle for sig på torvet i Kalundborg - men markedsgæsterne troede, disse karle var konkurrenter! En af Chr. Søndergaards karle var Jens Chr. Larsen fra Studsgaard i Skarrild. Han var, som mange andre midtjyske drenge dengang, født handelsmand. Som dreng gik han omkring og købte skind op af selvdøde lam, og så byttede han på Brande marked og fik en kasket for nogle skind.

Som ungt menneske kom han med Chr. Søndergaard og handlede for ham hvert år i tre år; men derefter handlede han for egen regning i sytten år.

Imidlertid købte han af en broder en sølle forfalden ejendom i Harreskov. Jord var der nok af, over loo tdr. land, men det meste var hede, og resten var i en dårlig forfatning. Besætningen bestod af en ko og en kalv, og så fik han fat på et par "halt-stude"; det vil sige: Af en mand fik han overladt et par unge stude, som han måtte vænne og bruge, imod at fodre dyrene. - Den fortjeneste, der kunne blive ved salget året efter, delte de, og så kunne Jens Chr. få et par ungstude og begynde forfra.

PIGEN FRA SJÆLLAND

Medens Jens Chr. gik på Kalundborgeggen, traf han i en gård en pige, som han kom til at handle med. Senere kom han ofte til denne gård, end han ellers plejede. Da han havde overtaget ejendommen i Harreskov, manglede han jo en husbestyrerinde - eller kone; og så skrev han til pigen, der hed ANE MARIE JENSEN og det er hende, vi nu skal høre om i anledning af, at hun den 1 januar fylder 90 år - hun er nemlig spillelevende endnu og bor hos sin datter og svigersøn (Kr. Hesselå) i Harreskov ved Kibæk, i det hjem, hun flyttede ind i for ca. 65 år siden. Men da så det anderledes ud!

Marie er født i Melby, syd for Kalundborg. Både faderens og moderens hjem hørte under Lerchenborg. Dengang var der mange små fæstesteder under godset. Mændene gjorde hovarbejde, og konerne hentede uld og hør på gården, og når det var gjort i stand, skulle det afleveres til Grevinden, der var kritisk. Imidlertid fik Maries fader plads som kgl. vejer og måler i Kalundborg - der var 4-5 af disse vejere, thi der kom mange skonnerter og sejlskibe med kul fra England, og bønderne i om-egnen leverede korn, der skulle indskibes osv.

Da Marie var tre år, døde hendes moder, og så kom barnet hen hos sin bedste-moder i Melby. Hun var ikke ret stor, da hun blev sat til at passe gæslinger og hjælpe til, hvor hun kunne. Faderen blev atter gift, og så kom Marie hjem for at gå i skole. Hun blev ejendommeligt nok, konfirmeret af den samme præst, som havde konfirmeret Jens Chr., nemlig af pastor Richard, der var flyttet fra Skarrild til Sjælland.

Maries fader var en fornuftig mand. Han ville, at børnene skulle lære noget, og Marie fik flere gode pladser i Nordsjælland, et år var hun også i København, hvor hun lærte at stryge; men hun havde en særlig lyst til mejerivæsenet, og så kom hun i lære som mejerske på Lerchenfeld. De var fire elever, der hver skulle malke tolv køer sammen med nogle malkekoner. Efter at hun havde lært "Vand og Centrifugemejeri" som det hed, fik hun 200 kr. i løn. Smørret blev sendt til England, og det var spændende, om de kunne få højeste notering, undertiden 128 øre for pundet, men dog mindre om sommeren.

Men ved siden af at arbejde i mejeriet, hjalp hun husmoderen og fik således en god uddannelse i flere pladser.

Så var det at Marie blev gode venner med den jyske uldhandler, og da han havde købt ejendommen, skrev han efter hende. Han var betænkelig, vistnok mere end hun selv var. Kunne hun fylde pladsen ud i Jylland, og kunne hun finde sig i de højst tarvelige forhold, han måtte byde hende?

Besværligt at flytte ind

Hun fik besked på at rejse med damper til Århus, logere på et bestemt hotel om natten og fortsætte næste morgen til Kibæk station. Der tog Jens Chr. imod hende, dog ikke med heste og vogn, som han ikke havde, nej de gik, men der var jo nok at snakke om på vejen. Men hvor så det fattigt ud alle steder. Det var et gammelt, yderst simpelt kroghus med blyindfattede vinduer, lergulve og åben skorsten, hvad hun ikke havde set før, da hun havde tjent på store gårde, og husgerådet var, da Jens Chr. begyndte såre enkelt, thi det bestod kun af en gryde, en pande og en øreløs køp. Det var så nemt at finde ud af.

Der var naturligvis vanskeligheder. Da hendes skab og kommode kom, viste det sig, at forgangen var så lille, at møblerne ikke kunne gå ind! Men Jens var en praktisk mand, han SATTE SIN BREDE RYG MOD MUREN, så der blev en passende åbning, og således flyttede hun altså ind. Og den 20 august 1889 blev parret gift.

Der blev slidt hårdt i en lang årrække med at få drænet, pløjet, mærglet, kørt sand på de lave steder osv. Det hjalp især, da de fik heste. Fremad gik det, de fik bygget, plantet noget, så der skabtes hygge ved hjemmet, og Marie hjalp trofast sin mand gennem årene både ude og inde og skænkede ham fem børn. Det tog på kræfterne, og hun havde flere lange og svære sygdomme. I 1939 fejrede de deres guldbryllup, og året efter døde Jens Chr. 82 år gammel. Men allerede i 1927 havde svigersønnen overtaget hjemmet. Det vil sige, heden var forlængst opdyrket og "æ lille støj" var efterhånden delt op i tre ejendomme.

Når man taler med den gamle kvinde lader hun gang på gang skinne igennem, at hun trods megen møje, har været glad ved at komme til Harreskov, glad ved arbejdet og hjemmet, og ved det gode resultat et livs slid gav.

- Herning Folkeblad -

Et nyt hjem med store skuffelser

En ung pige fra Sjælland, der skulle giftes med en uldkræmmer fra Hareskov fik mange ubehagelige overraskelser

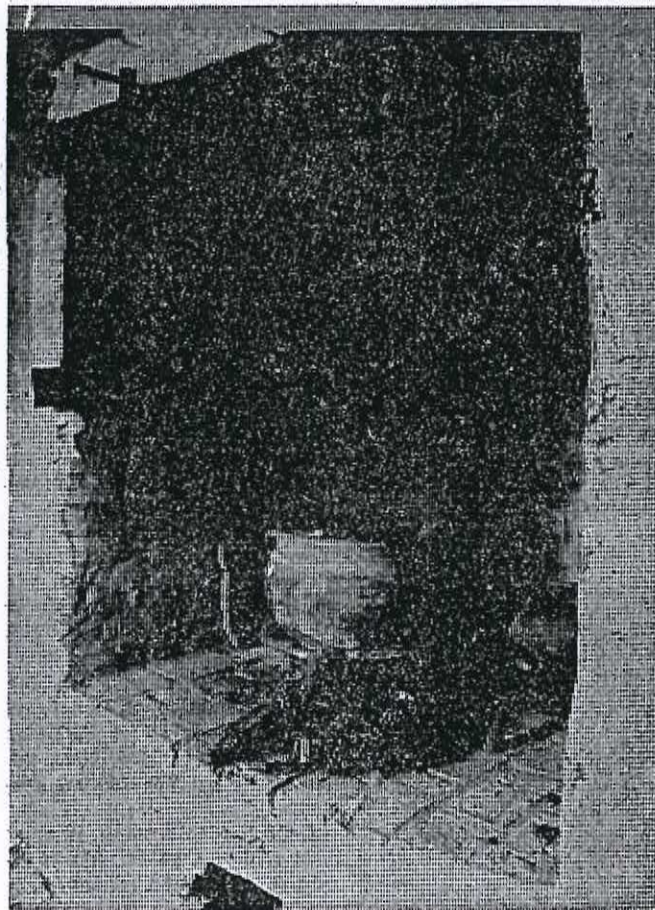
I museumsforstander H. P. Hansens bog „Hedebønder“ berettes der om, hvor store problemer den sparsomme kommunikation mellem landsdelen kunne skabe.

I 1889 fik en uldkræmmer, der boede i Hareskov ved Kibæk, sin kæreste herover. Uldkræmmeren, Jens Chr. Studsgård, havde lært hende at kende på sin vandring rundt i landet, og ved Kibæk blev den unge pige bosat under forhold, som hun slet ikke var vant til, eller havde hørt om på sin hjemegn.

Jens Studsgård købte, da de skule giftes, et gammelt vinkehus med 102 tdr. land til, hvilket naturligvis led meget flot i den unge piges øren. I virkeligheden var stedet meget fattigt — og

der fandtes næsten ingen husgeråd, og køkkenet var blot en arne under en åben skorsten, — altså intet komfur, som var almindeligt på gårde af denne størrelse på Sjælland.

Da pigen ankom til sit nye hjem efter den lange rejse, blev hun dybt skuffet, og endnu større blev hendes skuffelse, da hun opdagede, at hendes medbragte møbler, et skab og en kommode, ikke kunne gå ind gennem den smalle dør. Hendes tilkomne mand var dog resolut, og ville gøre alt for sin kone. Han satte sine brede skuldre mod dørkarmen, og brækkede et stykke af væggen ned, så bohavet kunne gå ind. Denne mentalitet rystede den unge brud endnu mere end hendes skuffelse

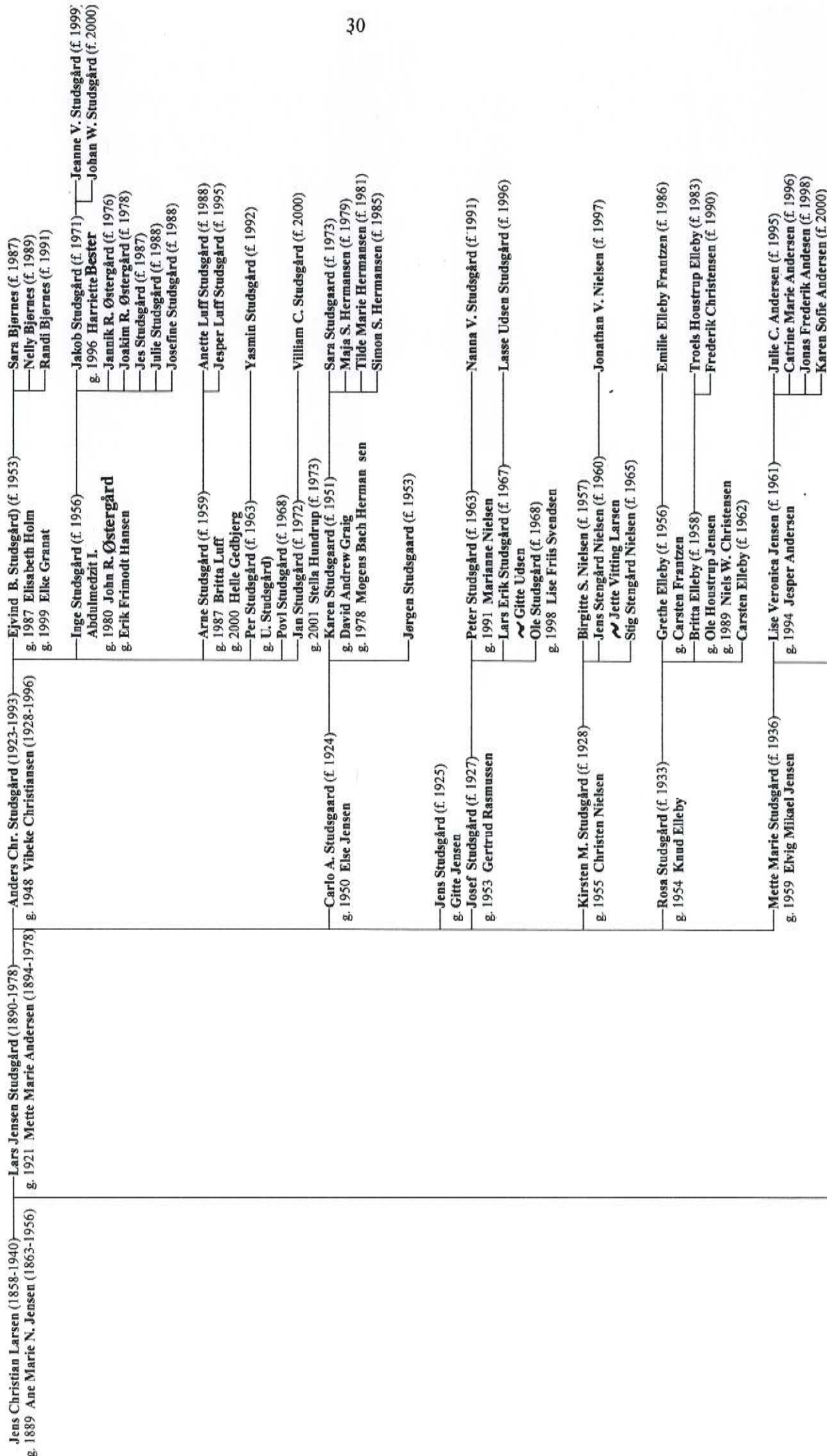

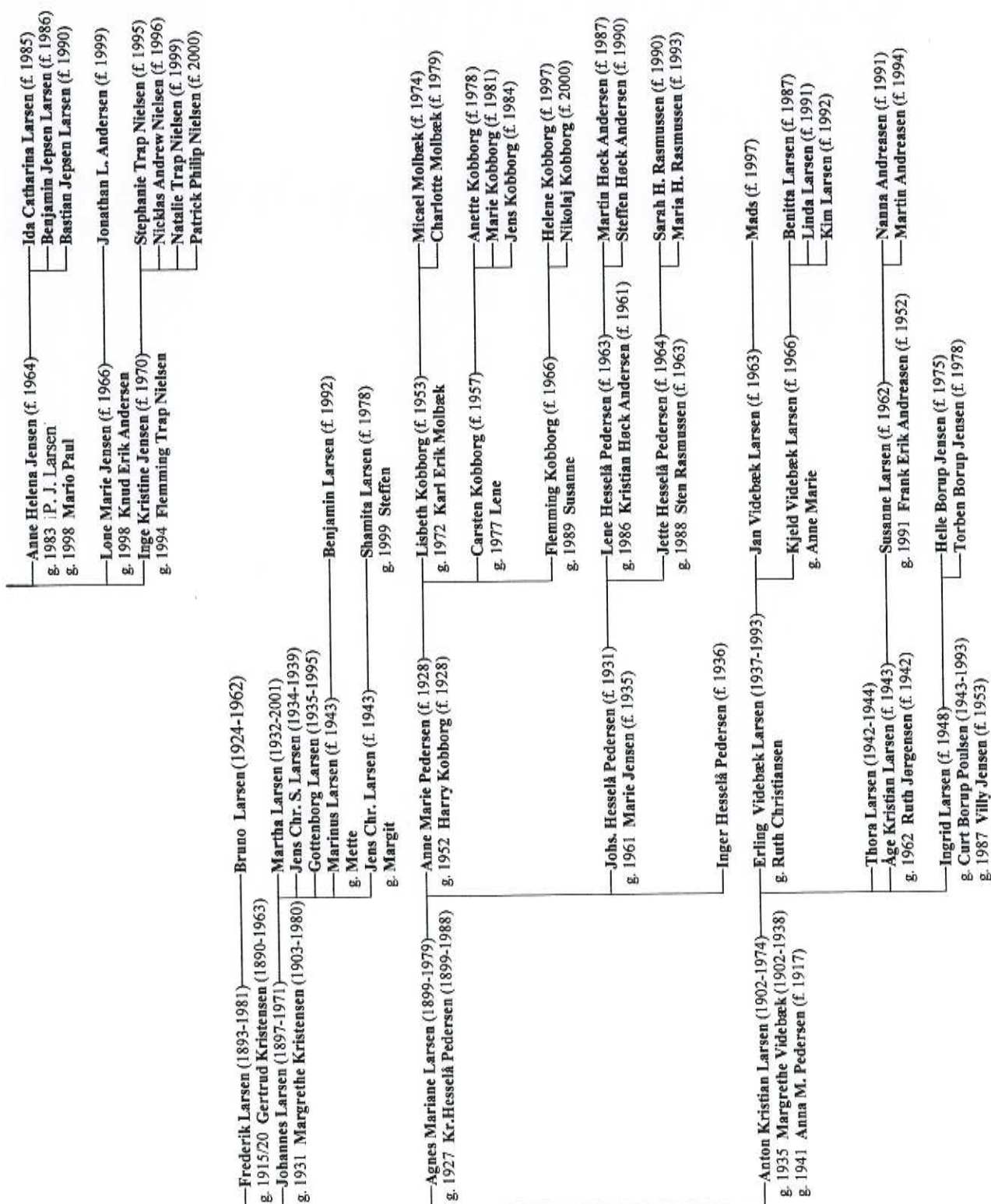
Så simpel var det køkken, pigen fra Sjælland kom til, da hun flyttede over til sin tilkomne i Hareskov.

Efterslægtstavle

for

Ægteparret Ane Marie og Jens Chr. Larsen's 5 børn

Efterslægtsoversigt

for

Ægteparret Jens Christen Larsen og Ane Marie Nicoline Jensen`s
5 børn - deres børnebørn - o.s.v.

- 1/- **LarsJensen Studsgård Larsen** (navneændring 1944 til **Lars Jensen Studsgård**)
- 2 - **Frederik Larsen**
- 3/- **Johannes Larsen**
- 4/- **Agnes Mariane Larsen**
- 5/- **Anton Larsen**

De 5 søskende – fra venstre mod højre:

Frederik – Anton – Agnes – Lars – Johannes (billedet er fra 1962 –fra
Kusine Ingrid`s konfirmation)

Søskende med div. Ægtefæller . Damerne (fra venstre) : Margrethe g.m. Anton – Gertrud g.m. Frederik – Agnes g.m. Kresten – Margrethe g.m. Johannes – Mie g. m. Lars
Billedet er fra kusine Ingrid's konfirmation (Margrethe og Anton's datter)

Bedstemor og Bedstefar's barn nr.1: (se efterslægtstavlen side 30)

Lars Jensen Studsgård er født i Harreskov ,den 24 Nov. 1890 – død i Herning den 28 Marts 1978 – begr. Brøns kirkegård , gift den 5 Okt.

1921 i Brøns kirke med **Mette Marie Andersen** (kaldet **Mie**) ,født den 27 Marts 1894 – død i Herning den 11 Dec. 1978 – begr. Brøns kirkegård.

Lars Jensen Studsgård var uddannet skolelærer fra Nørre Nissum seminarium.

Virkede som skolelærer, først ved Tiphede skole , derefter knap 30 år (1921-1948) ved Havervad skole (lidt syd for Ribe) .

Efter centralskolernes fremkomst ,fik han nyt embede i Kløjning v/ Løgumkloster. Fra 1950 var han lærer i Olling i Assing sogn i 5 år.

Det var iøvrigt en stor glæde for ham, at han på denne måde kom tilbage til sin barndomsegn – næsten hver søndag cyklede han de 7 km. fra Olling til Harreskov for at besøge sin gamle mor.

I 1955 gik Lars på pension og ægteparret flyttede ind i en lejlighed i Herning .

Efter pensioneringen fungerede han i en årrække som vikar i omegnens skoler.

Lars var en særdeles aktiv pensionist , ikke blot som motionist ,men han arbejdede også ihærdig med udforskning af vores slægt - nåede dog ikke at få de indhentede oplysninger sorteret og rubriceret.

Hans datter ,Mette ,fortæller om en episode , der viser hans interesse og iver , for at finde frem til slægtens aner: Når han var ude i et sådant ærinde , så tog han gerne hjemmefra tidlig om morgenen og kom først hjem sen aften . En aften var klokken blevet usædvanlig mange uden livstegn fra Lars. Mie blev så urolig for ham, at hun tilkaldte politiet. Det viste sig at forsinkelsen skyldtes , at han havde mødt nogle interessante folk ,som kunne fortælle om hans slægt. Det havde optaget ham så meget , at han fuldstændig havde glemt tid og sted.

Alle de af Lars indhentede oplysninger, har barnebarnet , Jan , redigeret og tilsendt mig og er indgået i denne bog.

Marie (Mie) og
Lars Studsgård
og deres børn –julen 1944
Venstre mod højre øverst række
Josef 16 år Anders 20 år
Kirsten 15 år
Carlo 18 år
Jens (Marinus) 17 år
Rosa 10 år-Mie og Lars
–Mette 7 år.

Mie og Lars's 7 børn:

Barn Nr 1:

Anders Chr. Studsgård – født 7 Febr, 1923 i Havervad – død den 5 Juli 1993 på Sønderborg Sygehus – begr. 13 Juli 1993 på Brøns kirkegård .

Var sømandspræst i Antwerpen /Gent og Hamborg –derefter - fra Sept.1961 til April 1965- sognepræst i Oksenvad i Sønderjylland - dernæst sognepræst ved Christianskirken ved Lyngby nær Kbh. - I 1973 fik han embede i Skarrild , og i 1986 gik han på pension.

Gift den 11 Juli 1948 i Brøns kirke med Laborant **Vibeke Christiansen** (kaldet Vibs) født 1928 –død 1996.

Dette ægtepar's 6 Børn:

1/ **Ejvind Studsgård** – ændring i 1988 til **Bjørnes** – f. 1953 –g. i 1987 med **Elsebeth Holm** f.1959 –skilt 1995 - gift igen i 1999 m/ **Elke Granat**

Børn :

Sara Bjørnes -f.1987 – **Nelly Bjørnes** -f.1989 – **Randi Bjørnes** -f.1991

2/ **Inge Studsgård** - f. 1956

Hendes 6 børn:

Jakob Studsgård –f.1971- søn af Abdulmedzit Isenit - Jakob giftede sig i 1996 med med **Hariette Bester**–og har en datter–**Jeanne Vibe Studsgård** f.1999, samt en søn –**Johan Wilhelm Studsgård** –f. 2000.

Fra 1980 til 1982 var **Inge** gift med **John Reinhold Østergård** og ægteparret fik 2 børn: **Jannik Reinhold Østergård** - f.1976 og **Joakim Reinhold Østergård** f.1978

Med **Erik Frimodt Hansen** fik Inge 3 børn: **Jes Studsgård** f. 1987-

Julie Studsgård -f 1988 - **Josefine Studsgård**- f.1988

3/ **Arne Studsgård** –født 1959

gift i 1987 med **Britta Luff** –skilt 1998.

Deres Børn:

Anette Luff Studsgård- f.1988 – **Jesper Luff Studsgård** f. 1995

Arne gift igen –år 2000 --med **Helle Gedbjerg**

4/ **Per Studsgård** –født 1963 –gift med **Ummuhan (Lisa Studsgård)**- skilt ?

Deres barn:

Yasmin Studsgård -f.1992

5/ **Povl Studsgård** –(f.1968)

6/ **Jan Studsgård** –f.1972 gift år 2001 med **Stella Hundrup** - f.1973

Deres søn: **Villiam Christian Studsgård** –f. 2000

Mie og Lars's barn nr.2 :

Carlo Andreæ Studsgaard – født 12 Sept. 1924 i Havervad skole - gift den 30 Maj 1950 med **Else Jensen**—begge er uddannet Lærer, og har som sådan, haft deres gerning på en skole i Nakskov.

Ægteparret har bopæl i Langø, lidt uden for Nakskov.

Deres 2 børn :

1/ : **Karen Studsgaard-** (f.1951) – med **.David Andrev Graig** –skilt 1974 gift 1978 med **Mogens Bach Hermansen**

Deres Børn: **Sara Studsgaard** (f.1973) – **Maja Studsgaard Hermansen** (f.1979) – **Tilde Marie Studsgaard Hermansen** (f.1981) – **Simon Studsgaard Hermansen** (f.1985)

2/: **Jørgen Studsgaard** (f.1953)

Mie og Lars's barn nr.3:

Jens Studsgård – født 31 Okt. 1925 i Havervad skole .

Udlært gartner – efterfølgende uddannet sig til børnepædagog ,og var i mange år (indtil pensioneringen) leder af et børnehjem i Risskov.
g. med **Gitte Jensen** -lærer-. Har nu bopæl i udkanten af Ry.

Mie og Lars's barn nr.4:

Josef Studsgård – født 6 Juni 1927 i Havervad skole.

Efter handelskoleuddannelse i Ribe – bankassistent i København. Senere –via uddannelse til socialrådgiver – konsulent i revalidering , først i Socialministeriets regi –efter videregående social uddannelse –ekspeditionssekretær i kommunalt socialdirektorat,

Efter pensionsalderen udviklet en stadig stigende interesse for at lave malerier
Gift 11 Juni 1953,med assistent **Gertrud Rasmussen**

Ægteparret har bopæl i Rødovre.

Deres 3 børn:

1/ **Peter Studsgård** (f.1963)– g. 1991 med **Marianne Nielsen**—deres barn:
Nanna Victoria Studsgård (f.1991)

2/ **Lars Erik Studsgård** (f.1967) - samlevende med **Gitte Udsen**—
Barn : **Lasse Udsen Studsgård** (f.1996) - skilt i år 2000.

3/ **Ole Studsgård** (f.1968) –g. 1998 med **Lise Friis Svendsen**

Mie og Lars's barn nr.5 :

Kirsten Marie Studsgård – født den 30 Aug. 1928 i Havervad skole.

Uddannet sygeplejerske – gift 20 Febr. 1955 med **Christen Nielsen**, sognepræst i Stigs Bjergby /Mørkøv sogne - siden i Kalvehaven /Stensby sogne på Sydsjælland
Ægteparret er nu pensioneret og bosat i Vordingborg.

Ægteparrets 3 børn

1/ **Birgitte Stengård Nielsen** (f.1957)

2/ **Jens Stengård Nielsen** (f.1960) - med **Jette Vitting Larsen** – deres barn:

Jonathan Vitting Nielsen(f.1997)

3/ **Stig Stengård Nielsen** (f. 1965)

Mie og Lars's barn nr.6:

Rosa Studsgård – født den 22 Juni 1933 i Havervad skole.

Arbejdede som husassistent forskellige steder ,gift den 5 Juni 1954 med sognepræst **Knud Evald Elleby**. Hans første embede var i Rødbyhavn på Lolland derefter i Lomborg i Vestjylland . Efter pensioneringen har ægteparret bosat sig i Lemvig.

Ægteparret's 3 børn :

1/ **Grethe Elleby** (f.1956) - med **Carsten Frantzen** –skilt 1994-

Deres barn : **Emilie Elleby Frantzen** (f.1986)

2/ **Britta Elleby** (f.1958) – med **Ole Houstrup Jensen** –skilt 1989

gift 1989 med **Niels Werner Christensen**

Børn:**Troels Houstrup Elleby** (f.1983) –**Frederik Elleby Christensen** (f.1990)

3/ **Carsten Elleby** (f.1962)

Mie og Lars's barn nr.7:

Mette Marie Studsgård – født den 10 Okt. 1936 i Havervad skole.

-Barneplejerske -Gift 26 Sept 1959 med **Elvig Mikael Jensen** , møbelarkitekt-født i Olling v/ Kibæk

Bosat i Beder v/ Århus

Ægteparret's 4 børn.

1/ **Lise Veronica Jensen** (f.1961) –gift 1994 med **Jesper Andersen**.

Deres børn: **Julie Christine Andersen** (f.1995) – **Catrine Marie**

Andersen(f.1996) – **Jonas Frederik Andersen**(f.1998) - **Karen Sofie Andersen** (f.2000)

2/ **Anne Helena Jensen** (f.1964)-gift 1983 med **Per Jepsen Larsen**- skilt 1991-

Børn: **Ida Catharina Larsen** (f.1985) – **Benjamin Jepsen Larsen** (f.1986) -

Bastian Jepsen Larsen (f.1990)

Gift igen i 1998 med **Mario Paul**.

3/ **Lone Marie Jensen** (f.1966) -gift 1998 med **Knud Erik Andersen** –skilt 2001-
Barn : **Jonathan Ladefoged Andersen**

4/ **Inge Kristine Jensen** (f.1970) gift 1994 med **Flemming Trap Nielsen**
Deres børn: **Stephanie Trap Nielsen** (f.1995) – **Nicklas Andrev Trap Nielsen**
(f.1996) – **Nathalie Trap Nielsen** (f.1999) -**Patrick Philip Trap Nielsen**
(f.2000)

Bedstemor og Bedstefar`s barn nr. 2 :

Frederik Larsen –født i Harreskov den 19 Sept. 1893 – døbt i Assing
kirke den 24 Sept. 1893 – død den 7 Marts 1981 i Ebberup på Fyn
–87 år- begr. Sønderby kirkegård - gift (ca. 1915-18) med **Gertrud Kristensen** fra
Nordrup v/ Slagelse –født den 4 Juli 1890 – død den 1 Nov. 1963 i Ebberup på Fyn
–74 år- begr. Sønderby kirkegård

Frederik havde forskellige pladser på landet , bl.a. på Fyn , hvor han
forpagtede en gård ved Ebberup. I midten af tyverne ,blev
arealer fra den nærliggende herregård ” Frederiksgave” (nu ”Hagenskov”)
udstykket i mindre Jordstykker. Frederik købte da et sådant areal og opbyggede
der et husmandssted – helt fra grunden med hus og stalde

o.s.v. . I ca. 35 år havde ægteparret deres virke på dette sted , men
sidst i halvtredserne blev gården solgt ,og ægteparret købte hus og
bosatte sig i Ebberup by. Til huset medfulgte en temmelig stor have ,
som blev udnyttet maximal –både til grøntsager og hønsehold .

Blandt byens ældre var der en kappestrid om, hvem der kunne
levere de første nye kartofler.

Ægteparret fik ingen børn selv , men adopterede en dreng-

Bruno Larsen - født 7 Sept.1924 i Århus - død 11/6 1962 –begr. Sønderby
kirkegård.

Bedstemor og Bedstefar`s barn nr. 3:

Johannes Larsen – født den 26 Febr. 1897 i Harreskov – døbt den 4 April 1897 i Assing kirke – død den 15 Jan. 1971 i Hjøllund v/ Arnborg –73 år-begr. Arnborg kirkegård- gift 9 Maj 1931- med **Margrethe Kristensen** fra Gottenborg v/ Provsthuset –født 3 Marts 1903 – død på plejehjemmet i Arnborg den 11 Dec. 1980 –77 år gl.- begr. Arnborg kirkegård.

Ægteparret købte et mindre husmandssted i Hjøllund v/ Arnborg ,hvor familien havde deres udkomme –suppleret af Margrethe`s indtægter fra syarbejdet,hun udførte for omegnens damer.

Efter Johannes`s død i 1971 ,overtog deres datter og søn, Martha og Gottenborg stedet. Efter Gottenborg`s død i 1995 ,blev gården solgt og Martha købte et rækkehus i Arnborg by.

Margrethe og Johanne s 5 børn :

1/ **Martha Gottenborg Larsen** – født den 20/6 1932 i Hjøllund Arnborg Boede og arbejdede i mange år på sine forældres husmandssted,hvor hun bestyrede hus og hjem for sin broder ,Gottenborg .Som nævnt bosatte hun sig i Arnborg,efter broderens død i 1995.

Martha døde den 19 Nov. 2001- begr. Arnborg Kirkegård

2/ **Jens Kristian Studsgård Larsen** – født 7 April 1934 i Hjøllund–død 16 Dec.1939 – 5 år gl.

3/ **Kristian Gottenborg Larsen** – født i Hjøllund den 26 Aug.1935 . Gottenborg arbejdede som karl på forskellige gårde i omegnen , Bl.a var han i flere år en trofast hjælper hos Agnes og Kresten i Harreskov (Agnes var hans faster)

Efter faderens død i 1971, overtog han bedriften, som han drev videre,sammen med sin søster Martha .

Han døde den 9 Marts 1995 ,efter han i flere år havde haft problemer med hjertet. Som nævnt før,blev gården solgt og Martha flyttede til Arnborg.

4/ **Jens Kristian Studsgård Larsen** – født i Hjøllund den 17Jan.1943. Gift med **Margit** – og bosat på en gård i nærheden af Videbæk (gårdens jordareal er frasolgt).

Var en tid udstationeret som F.N soldat i Gaza.

I mange år har han arbejdet som svejser på en større maskinfabrik i Vestjylland .

Børn: **Shamita Larsen** – født 18 Juli 1978 -gift med **Steffen** i 1999 – bopæl i Hammerum.

5/ **Marinus Studsgård Larsen** – tvillingbroder til Jens Kristian –
 Gift med **Mette** og er bosat i Videbæk,
 Som sin tvillingbroder, var han en tid udstationeret som F.N.soldat i Gaza.
 Opholdt sig derefter 2 år i Canada, hvor han var beskæftiget ved landbruget
 Arbejder nu som svejser på en vestjysk maskinfabrik.
 Børn : **Benjamin Larsen** – født 7 Juli 1992 i Videbæk

 Bedstemor og Bedstefar`s barn nr. 4:

Agnes Mariane Larsen – født den 22 Dec. 1899 i Harreskov v/ Kibæk
 Døbt i Assing kirke – død den 27 April 1979 i Herning – 79 år- begr. Nordre
 kirkegård i Herning den 2 Maj 1979 - gift den 1.Juli 1927 i Assing kirke
 med:

Kresten Hesselå Pedersen – født den 15 Nov. 1899 i ”Abildholt”
 Hogager – Borbjerg sogn . Døbt i Hogager Kapel den 19 Nov. 1899
 (som den første i det nyopførte Kapel) – død den 26 Febr. 1988 i Herning (
 Plejehjemmet ” Lindegården”) – 88 år – begr. Nordre kirkegård i Herning den
 1. Marts 1988.

Agnes voksede op på forældrenes gård i Harreskov. Skolegang i den gamle
 ”Mikkelborg” skole . Da denne skole i 1911 blev nedlagt, fortsatte hun i den
 nyopførte ,Hvedde, skole. Arbejdede som pige i huset
 forskellige steder ,bl.a. på Fyn . Var i 1920 elev på Tommerup højskole på
 Fyn. Sommeren 1924, bestod hun organisteksamen på Nørre Nisum
 seminarium. Hendes arbejdsgiver tillod at hun, ved siden af husarbejdet,
 også måtte oplære elever i orgelspil.

Det var på Fyn hun lærte sin tilkommende mand at kende . Efter de i 1927
 var blevet gift, overtog de hendes forældres gård i Harreskov.

Derefter fulgte mange virksomme år. Begge var aktive i den lokale
 søndagsskole , og deltog i øvrigt flittig i sognets kirkelige liv.